

Spoštovani Predsednik, cenjeni gostje,

najprej iskrena hvala za današnje vabilo in priložnost sodelovanja v razpravi o umeščanju zasebnih šol v sistem šolstva v Sloveniji. Močno podpiram vašo iztočnico vabila, in sicer, da danes ne smemo razpravljati zgolj o odstotkih financiranja, kot to sicer nalaga Ustavna določba, ampak moramo vprašanje umeščanja zasebnih šol naslavljati širše, predvsem z vidika kakovosti in standardov znanja, ki jih želimo dosegati v šolskem sistemu v Sloveniji ter zagotavljanja izbirnosti, ob tem, da moramo vsi vedno in znova poudariti, da je naša prva in skupna naloga krepiti trden, stabilen, visoko kakovosten in vsem dostopen javni sistem šolstva. Ta je eden ključnih stebrov našega razvoja.

Kot veste, smo v času prejšnje vlade na MIZŠ že pripravili predlog spremembe ZOFVI. Vlada je predlog zakona tudi podprla, v decembru 2017 je bil obravnavan v Državnem zboru, a žal ni bil sprejet.

Predlog zakona ni naslavljal samo udejanjanje ustavne odločbe iz leta 2014, torej financiranje zasebnih osnovnih šol, ampak predvsem elemente in kriterije zagotavljanja kakovosti, spremljanje doseganja standardov znanja zasebnih šol ter, kar je zelo pomembno, pogoje ustanavljanja zasebnih šol. Tako smo prvič po letu 1996 bolj jasno opredelili, kaj pričakujemo in hkrati kaj preverjamo oz. nadzorujemo pri doseganju pridobljene javne veljavnosti do sedaj ustanovljenih šol ter morebitnih novih; zaostri smo pogoje, ki jih morajo šole izpolnjevati, da pridobijo pravico financiranja iz javnih sredstev (npr. 80% učiteljev, ki so zaposleni v šoli); prav tako smo z vzpostavitvijo pogojev in preverjanja doseganja standardov odpravili avtomatizem financiranja (iz javnih sredstev se financirajo samo tiste zasebne šole, za katere minister s sklepom ugotovi, da je njihovo delovanje in financiranje skladno z mrežo šol).

Prav tako smo opredelili razmerje med obveznim in razširjenim programom. Na tem je temeljil tudi predlog financiranja, ločeno po obeh sklopih. Do tistega trenutka v Sloveniji nismo govorili o obeh delih programa, čeprav je obvezni del osnovnošolskega programa dejansko tisti, ki enači spričevala javnih ali zasebnih šol. Pomembna novost v predlogu je bila tudi možnost odvzema javne veljavnosti in vključitev varoval, da, v kolikor izvajalec vzgojno izobraževalnega programa le-tega ne bo izvajal v skladu s cilji sistema vzgoje in izobraževanja v

Sloveniji, o vpisu takšne šole v razvid in torej o začetku izvajanja programa, odloča Vlada.

Ključni poudarek predloga Zakona je bila kakovost programov, saj je potrebno preveriti doseganje standardov in ciljev vzgoje in izobraževanja v RS ter programsko raznolikost, če gre za programe zasebnih šol. Koncept zakonske ureditve zasebnih šol na podlagi vodil v Ustavi Republike Slovenije, Splošni deklaraciji o človekovih pravicah in Konvenciji o otrokovih pravicah v Republiki Sloveniji namreč temelji na razumevanju zasebnih šol kot šol, ki bogatijo šolski prostor. Programi zasebnih šol po navedenem konceptu torej predstavljajo dodatno izbirnost, vsebinsko bogatitev in raznolikost ter programsko dopolnitev šolskega prostora

A najpomembnejše pri tem predlogu je, da s tem še dodatno varujemo in utrjujemo javni, kakovostni, vse vključujoč in vsakomur dostopen sistem šolanja, kar je skladno tudi z ustavnim določilom o obveznosti osnovnošolskega izobraževanja, hkrati pa, z ustreznimi pogoji, pripuščamo zasebnega in s tem izbirnost. Ta je z vidika financiranja v primerjavi z drugimi evropskimi državami relativno majhna, to je 1.5% na celotni izobraževalni vertikali (skupaj okvirno 15mio EUR oz. za OŠ 300.000).

Če se vrnem neposredno na temo zasebnega šolstva, naj spomnim, da je bilo le-to zakonsko urejeno z zakonodajo leta 1996, torej pred več kot dvemi desetletji. Tudi zato so potrebni novi mejniki in družbeni konsenz, saj so tudi družbene okoliščine, pričakovanja staršev in družbe do razmerja javno-zasebno spremenjene. Ob tem pa, poudarjam, ne smemo pozabiti, kako pomembno je ohranjati in utrjevati visoko kakovost in vse dostopnost javnega šolskega sistema. Mednarodne primerjave kažejo, da smo pri tem na dobri poti. Naj nas zato izziv »javno-zasebno« ne zanese v »prepolitično« in ideološko obarvano diskusijo, ampak v diskusijo, ki je naravnana razvojno, ki utrjuje standarde znanja in kakovost šolstva - v dobro otrok in mladih ter slovenske družbe kot celote.

Prof. dr. Maja Makovec Brenčič

Ministrica v obdobju maj 2015-september 2018